

SANTRAUKA

Tyrimo objektas. Dekonstruktivizmas, dekonstruktyvistinio dizaino objektai, taip pat tyrinėjamas visuomenės inovatyvumas bei tobulėjimas, susijęs su dekonstrukcinio metodo panaudojimu vizualiniuose menuose. Pabrėžiama, jog šiandien dekonstruktyvistinis dizainas yra vienas iš veiksnių, generuojančių inovatyvumą ir vystymąsi, estetinį, kultūrinį bei socialinį atgimimą. Dekonstruktinė prieiga išryškina prieštarų jungtį ir kultūrinį pėdsaką, todėl pasitelkta dizaine ji skatina kasdieninės patirties permąstymą. Nagrinėjama bendra dekonstruktyvizmo paskirtis, jo raiškos formos vizualiniuose menuose, taip pat dekonstrukcijos poveikis asmeniui (kaip visuomeninės struktūros vienetui), estetinės jausenos ir išgyvenimo klausimai. Dekonstruktivizmas, kaip pagrindinis tyrimo objektas yra svarbiausias. Tuo pačiu, tiriama ir estetikos kaita šiuolaikinio meno kontekste. Tyrinėjimas apima socialinius, kultūrinius aspektus, susijusius su dekonstrukcija.

Problema. Vienas iš pagrindinių keliamų klausimų yra inovatyvaus dekonstruktyvistinio dizaino poveikio visuomenei nustatymas. Pagrindinė problema – dekonstrukcija ir su ja susijusių dekonstruktyvių meno reiškinių atsiradimas, kaita ir sąveika su visuomene.

Darbo tikslas. Pagrįsti teiginį, jog dekonstruktyvistinis dizainas yra vienas iš veiksnių sąlygojančių inovacijas visuomenėje. Išryškinant teigiamą dekonstruktyvių dizaino objektų ir reiškinių potencialą siekiama nustatyti kaip ir kokiais būdais dekonstruktyvistinis dizainas inovatyviai veikia visuomenę. Dėl šio reiškinio daugiasluoksniškumo, tiriant inovatyvumą, disertacijoje paliečiama nemažai skirtingų aspektų, kaip pavyzdžiui, visuomeninis ir ekologiškumo aspektas. Dekonstruktyvistinio dizaino tema apima ne tik šiuolaikinio meno ar dizaino kūrinių kokybinius kriterijus, bet ir turinį, daugybę skirtingų sociokultūrinių sluoksnių. Kaip reiškinys veikia net tik pramoninio dizaino aplinkoje, bet ir architektūros, grafinio dizaino, fotografijos, konceptualaus meno srityse. Pasirinktos tyrimo kryptys ir aspektai padeda atskelsti charakteringus dekonstruktyvistinio dizaino metodus, jų pritaikymo galimybes.

Darbo hipotezė. Darbe bus patikrinta prielaida, jog dekonstruktyvistinis dizainas veikiantis sociokultūrinę aplinką, sąlygoja naujų inovatyvių idėjų ir išradimų sukūrimą.

Uždaviniai. Suformulavus darbo tikslą, numatytos kompleksinės tyrimo uždavinių grupės, kurios išsamiau detalizuoja siekiamą tikslą ir atspindi jo siekimo etapus bei priemones.

Pirmoji uždavinių grupė remiasi teoriniu diskursu. Analizuojant teorinius tekstus siekiama apibrėžti dekonstrukcijos teoriją ir dekonstruktyvistinį dizainą, taip pat išsiaiškinti panašumus ir dėsningumus, susijusius su vizualiniu dekonstrukcijos panaudojimu. Siekiama nustatyti visuomenės inovatyvumą katalizuojančius veiksnius. Lyginant kuriančios ir griauinančios dekonstrukcijos veikimo principus norima atskleisti šių dekonstrukcijos dalių veikimo sritis ir pobūdį.

Socialiniu diskursu paremta antroji uždavinių grupė siekia ištirti kaip dekonstravimo metodo panaudojimas veikia sociokultūrinę aplinką, kokią įtaką daro socialinių kolektyvinių vietų reikšmėms ir prasmėms. Šioje dalyje tiriamos dekonstravimo metodo panaudojimo galimybės kuriant aplinka tausojančius architektūrinius objektus ir koncepcijas. Siekiant atskleisti dekonstrukcijos reiškinio daugiafunkciškumą pateikiama dekonstravimo kaip aplinkos transformacijos idėja. Ši

uždavinių grupė taip pat kelia tokius klausimus: kaip veikia dekonstruktyvistinis dizainas? Koks jo ryšis su visuomene? Analizuojamas griaušančios ir kuriančios dekonstrukcijos principų taikymas dekonstruktyvistiniame dizaine.

Trečioji uždavinių grupė remiasi subjektyviu autoriaus diskursu. Čia siekiama nustatyti dekonstruktyvistiniam dizainui charakteringus bruožus, sąlygojančius jo išskirtinumą ir poveikio inovatyvumą. Analizuojama fotografijos dekonstravimo metodika, aptariamas (at)vaizdo poveikis sociokultūrinei aplinkai, bendram tikrovės suvokimui. Šioje dalyje taip pat siekiama ištirti pagrindines (at)vaizdo dekonstravimo ypatybes, griaušančios ir kuriančios dekonstrukcijos principų taikymo niuansus.

Darbo metodai. Mokslinio tiriamojo darbo rašymas vyko keliais etapais, buvo taikomi šie pagrindiniai metodai: dokumentų analizės metodas, lyginamasis metodas, sintezės metodas, apklausos metodas.

Dokumentų analizės metodas – pirminių duomenų rinkimas, literatūros ir šaltinių nagrinėjimas, informacijos kaupimas ir apdorojimas. Pirmajame etape pagrindinis dėmesys skiriamas su (de)konstrukcija (Jacques'as Lacan'as), dekonstrukcijos teorija/filosofija (Jacques'as Derrida, Peter'is Eisenman'as) bei dekonstruktyvizmu susijusios literatūros rinkimu, analizavimu ir studijavimu. Analizuojami pagrindiniai šios srities teoretikų, filosofų ir mokslininkų veikalai, monografijos, reikalinga norminė medžiaga, pavieniai empirinių tyrimų rezultatai. Didesnę laiko dalį užimė informacijos analizavimas ir apibendrinimas.

Lyginamasis metodas – gautų rezultatų ir sukauptos informacijos analizavimas bei palyginimas. Antrajame etape, turint surinktą ir išanalizuotą medžiagą, buvo naudojamas lyginamasis metodas. Šiame etape nagrinėjamos dekonstruktyvizmo apraiškos architektūroje, dizaine (grafinis, pramoninis dizainas) ir šiuolaikiniame mene (fotografija, instaliacija, performansas, pop menas). Tarpusavyje lyginant ir analizuojant skirtingus dekonstruktyvizmo atstovus, buvo bandoma nustatyti kaip dekonstrukcinio metodo panaudojimas vizualiniuose menuose veikia visuomenės inovatyvumą. Aptariami žinomų dekonstruktyvizmo atstovų darbai (Zaha Hadid,

Daniel'io Libeskind'o, Gordon'o Matta-Clark'o), tyrinėjami dizaino objektų inovatyvumo aspektai.

Apklausos metodas – naudojamas anketavimas, kaip patogiausia šio kiekybinio tyrimo forma. Užduodant atviro ir uždaro tipo klausimus anketa „Dekonstruktivistinio dizaino inovatyvumas ir poveikis visuomenei“ [1 priedas] siekiama išsiaiškinti visuomenės žinias apie dekonstrukciją ir dekonstravimą, taip pat sužinoti nuomonę apie dekonstruktyvistinį dizainą. Ši statistika buvo įtraukta į bendrą tyrimų metu surinktos informacijos sintezės procesą, todėl buvo galima kritiškai pažvelgti į tyrimo metu suformuotas išvadas, įsitikinti ar teoriniame darbe suformuota problematika yra aktuali visuomenei.

Sintezės metodas – surinktos informacijos atskirų dalių susiejimas į visumą, interpretavimas. Trečiajame etape buvo nuodugniai analizuojama dizaino reikšmė visuomenei, šiuolaikinio dizaino inovatyvumas, jo inovacijų strategijos. Tiriamojo darbo dalys jungiamos į visumą. Šis metodas leido suvokti nagrinėjamų procesų ir reiškinių mechanizmą, priežastinius – pasėkminius ryšius jų elementuose. Tyrimų metu surinkta informacija arba tiksliau jos dalys buvo lyginamos tarpusavyje norint įžvelgti tam tikrus dėsningumus (skirtumus ir panašumus). Toks informacijos sintetinis leido suformuluoti pagrindinius tiriamojo darbo teiginius ir išvadas.

Teorinio darbo išvados sintetintos naudojant tris skirtingus, bet glaudžiai tarpusavyje susijusius diskursus. Pirmasis, istoriškai susiklostęs ir atspindintis kitų šią temą nagrinėjusių teoretikų požiūris – *teorinis diskursas*. Susintetinus teorinius tekstus dekonstrukcijos tema išgryninamas dominuojantis teorijos požiūris. Antrasis – *visuomenės diskursas*, atskleidžiamas internetinės apklausos metu. Ieškant atsakymo į klausimus apie dekonstruktyvistinio dizaino naudą ir žalą sužinomas preliminarus visuomenės požiūris į dekonstrukciją. Trečiasis – *autorias diskursas*, tai autoriaus požiūris, susijęs su meno projektu „Dekonstruojami plyšiai miesto struktūroje“. Trečiajame skyriuje išdėstomos meno projekte nagrinėtos urbanistinės-socialinės dekonstrukcijos ypatybės, autoriaus patirtis, įžvalgos ir pastebėjimai.

Darbo mokslinis naujumas. Šiam darbui aktualius tyrimus ir apžvalgas dekonstruktyvistinio dizaino inovatyvumo tema galima būtų suskirstyti į kelias grupes:

1. Tyrimai išskiriantys ir aprašantys dekonstrukcijos teorijos sudedamąsias dalis, sąlygojančias inovuojantį dekonstrukcijos fenomeną dizaino aplinkoje.
2. Griaunančios ir kuriančios dekonstrukcijos sąvokų apibrėžimas, tarpdiscipliniška analizė ir palyginimas, aprašant kiekvienos iš jų pozityvias ir negatyvias savybes.
3. Dekonstrukcijos metodologijos taikymo, formuojant viešąsias erdves, transformuojant architektūrinius objektus ir dekonstruojant socialines problemas, analizė.
4. Tyrimai apimantys (at)vaizdo ir objekto dekonstravimo metodiką užsienio ir Lietuvos meniniame kontekste. Tyrimų pritaikymas praktikoje.

Atliktas tyrimas apima tarpdiscipliniškumą ir multidisciplinškumą apibrėždamas platų intereso lauką. Surinkta naudinga medžiaga, apie inovatyvų dekonstrukcijos fenomeną dizaino aplinkoje, struktūrizuota ir aiškiai pateikta disertacijoje. Tyrimų šia tema Lietuvoje iki šiol nebuvo.

Ginamieji teiginiai

1. Dekonstruktivistinis dizainas veikiantis sociokultūrinę aplinką sąlygoja naujų inovatyvių idėjų ir išradimų sukūrimą.
2. Dekonstrukcijos susidūrimas su realybe yra vienas iš visuomenės inovatyvumą katalizuojančių veiksnių. Inovatyvumas pasiekiamas sugriaunant nusistovėjusius fizinės aplinkos vaizdus, taip palaipsniui kinta visuomeninės nuostatos.
3. Dekonstruktivistinis dizainas pradžioje inovatyviai veikia kultūros lauką, o tik po to socialinį lauką. Dekonstruktivistinio dizaino objektų ideologinis turinys dėl savo sudėtingumo visuomenėje nesuvokiamas, kultūros laukas jį konvertuoja iš kuriančios į griaunančios dekonstrukcijos turinį.
4. Dekonstruktivistinį dizainą galima laikyti vienu iš pagrindinių inovatyvios aplinkos konstravimo elementų, sąlygojančių aplinkos ir atskirų objektų individualumą ir išskirtinumą.

Disertacijos struktūra. Glaudžiai susijusi su meno projekto „Dekonstruojami plyšiai miesto struktūroje“ realizacijos metu vykusiais procesais ir kaita. Empirinis tyrimas nulėmė dėstomos informacijos, pavyzdžių pasirinkimą, leido suformuoti būtent tokią teorinio darbo struktūrą. Įvade trumpai pristatoma meno projekto tema, problema ir nagrinėjami klausimai. Nurodyti temos pasirinkimo motyvai, apibrėžiami pagrindiniai tyrimo parametrai: problema, objektas, hipotezė, tikslas ir uždaviniai, tyrimo metodai.

Pirmasis skyrius „Dekonstruktivizmas kaip istorinis įvykis“ koncentruotai atskleidžia dekonstrukcijos ir dekonstruktyvizmo atsiradimo, raidos niuansus. Šiame skyriuje skaitytojas supažindinamas su dekonstrukcija kaip veiksmu, teorija, filosofija ir meniniu judėjimu. Siekiama aiškiai perteikti įgytas žinias apie dekonstrukciją, dekonstrukcijos teoriją, dekonstrukcijos filosofiją ir dekonstruktyvizmą. Nurodomos pagrindinės mokslo disciplinos ir autoriai (Jacques’as Derrida, Peter’is Eisenman’as), kurių pagrindu atliekamas tyrimas. Analizuojami, sisteminami, vertinami autorių požiūriai, atrenkamos ir apibrėžiamos teorijos ir koncepcijos („Chora L Works“). Daug dėmesio skiriama dekonstrukcijos teorijos sandaros analizei, nes vienas iš išsikeltų tikslų buvo surasti ir išskirti inovatyvumą visuomenėje sąlygojančias dekonstrukcijos, dekonstrukcijos teorijos dalis. Šie inovuojantys fragmentai vėliau tyrinėjami analizuojant dekonstruktyvistinio dizaino realizaciją meno aplinkoje. Pirmasis skyrius žymi meno projekto pradžią, kai buvo renkama ir sintetinama tyrimui naudinga teminė informacija, įvairios autorių teorijos, mintys. Surinkta koncentruota medžiaga apie dekonstrukciją ir dekonstrukcijos teoriją yra vienas iš šio darbo išskirtinumų, nes iki šiol Lietuvoje ši tema tyrinėta ir pateikta tik fragmentiškai. Apibrėžus dekonstrukciją ir dekonstruktyvizmą kaip istorinį įvykį literatūroje, apie jo kaitą ir pritaikomumą praktikoje toliau kalbama antrajame disertacijos skyriuje.

Antroji dalis skirta aptarti dekonstrukcijos ir dekonstruktyvizmo adaptacijai praktikoje, t. y. pritaikymui ir realizacijai architektūroje, dizaine, fotografijoje ir mene. Šioje dalyje tiriamos dekonstravimo metodo panaudojimo galimybės. Daug dėmesio skiriama architektūros laukui, nes Jacques’o Derrida dekonstrukcijos teorija visų pirma buvo pritaikyta architektų Peter’io Eisenman’o, Daniel’io Libeskind’o, Zaha Hadid projektuose. Šie pasaulinio garso autoriai ir dekonstruktyvistinės architektūros

pradininkai pasirinkti, nes yra populiariosios kultūros atstovai, gerai atspindintys profesinį (iš architekto perspektyvos) dekonstrukcijos supratimo ir realizavimo lauką. Kitas laukas: atspindi meninės dekonstrukcijos realizavimo perspektyvas – tai Gordon'as Mata Clark'as. Šių laukų sugretinimas ir palyginimas padeda skaitytojui atskleisti dekonstrukcijos dualumą, apibrėžiamos kuriančios ir griauinančios dekonstrukcijos sąvokos. Dekonstrukcijos kaip metodo pritaikomumas architektūroje šiame skyriuje pristatomas dviem šiandien aktualiais rakursais: miesto ekologija, miesto viešųjų erdvių konstravimas. Šiuose tekstuose parodoma kaip pasitelkus dekonstrukcijos metodą galima išspręsti aktualias problemas, tuo pačiu atskleidžiamas dekonstrukcijos reiškinių daugiafunkciškumas. Kita šio skyriaus dalis – „Dekonstruktivizmas dizaino aplinkoje“ glaudžiai susijusi su empiriniais ieškojimais, menininkų ir meno projektų paieška siekiant suvokti ir apibrėžti vykdomą meno projektą bendrame Europos meniniame kontekste. Pristatomi menininkai ir jų projektai pasirinkti kaip tinkamiausi pavyzdžiai pristatantys dekonstrukcijos metodo panaudojimo galimybes. Siekiant atskleisti ir ištirti dekonstrukcijos daugiafunkciškumo fenomeną tyrimas apima daug skirtingų rakursų, todėl antroji disertacijos dalis savo apimtimi yra didžiausia.

Trečioje disertacijos dalyje „Dekonstruktivistinio dizaino poveikis“ dekonstrukcija kaip metodas aptariama sociokultūriniame kontekste, nes siekiama ištirti kaip dekonstravimo metodo panaudojimas veikia sociokultūrinę aplinką. Norint nustatyti dekonstruktivistiniam dizainui charakteringus bruožus, sąlygojančius išskirtinumą ir poveikio inovatyvumą tiriamas jo santykis su visuomene. Analizuojamas visuomenės požiūris į dekonstrukciją ir su šiuo reiškiniu susijusę teigiami/neigiami padariniai. Pristatoma loginė empirinio tyrimo schema, duomenų rinkimo metodai ir priemonės, pagrindinės duomenų analizės procedūros, nurodomi tyrimo dalyviai. Šiame skyriuje pateikiami, analizuojami, interpretuojami, aptariami, vertinami ir apibendrinami empirinio tyrimo rezultatai.

Bendrosios išvados pristatomos trimis pagrindiniais pjūviais, nes tyrimas savyje apima teorinį, visuomeninį ir autoriaus diskursus. Teorinis diskursas – tyrimo pagrindas, visuomeninis diskursas atspindi tyrimo kryptį ir tikslą, o autoriaus diskursas

nurodo tyrėjo poziciją. Atskirai pristatomos kiekvienam diskursui svarbios išvados ir pastebėjimai. Prie kiekvienos išvados glaustai pateikiama reziumė.

BENDROSIOS IŠVADOS

Teorinis diskursas. Disertacijoje teorinis diskursas pristatomas remiantis su dekonstrukcija, dekonstrukcijos teorija ir filosofija bei dekonstruktyvistiniu dizainu susijusios literatūros analize. Galima išskirti šias dekonstrukcijos metodo ir dekonstruktyvistinio dizaino inovatyvumo savybes:

1) Dekonstrukcijos teorija nėra vienalytė, viena mintimi pagrįsta kritinė sistema. Tai universali teorija galinti polemizuoti, kintanti priklausomai nuo kritinio lauko, todėl sąlyginai apibrėžiama. Suvokiant dekonstrukcijos teorijos struktūrą ir žinant visas sudedamąsias dalis daug lengviau stebėti šios teorijos kaitą, kuri istoriškai prasidėjo kaip teksto analizė ir iki šių dienų tęsiasi kaip aplinkos deformacija.

2) Dekonstrukcijos teorijos, dekonstruktyvistinių minčių ir idėjų vizualus realizavimas glaudžiai susijęs su technologiniu ir skaitmeniniu progresu, todėl dekonstrukcijos susidūrimas su realybe yra vienas iš visuomenės inovatyvumą katalizuojančių veiksnių. Dekonstrukcijos teorijos (teksto) virsmas vaizdu sąlygojo naujų, su vizualumu susijusių sąvokų atsiradimą. Šią vizualią dekonstrukciją galima apibūdinti, kaip humanišką, neatsiejamą nuo destraktyvaus, sukrečiančio emocinio ir estetinio turinio, todėl tapusi individualiu judėjimu dekonstruktyvizmo filosofija atsiskyrė nuo pirminės dekonstrukcijos teorijos.

3) Dekonstravimo metodų ir priemonių gausa neleidžia šio reiškinio pavadinti vienu žodžiu, taipogi lengvai įvardinti panašumus ir dėsningumus, susijusius su vizualiniu dekonstrukcijos panaudojimu, todėl dekonstruktyvistinio dizaino negalima apibūdinti naudojant stiliaus sąvoką, jis turi būti individualiai tyrinėjamas ir aptariamas. Dekonstruktyvistinis dizainas turėtų būti suvokiamas kaip dizainas aukštinantis ne tik estetiškes objekto savybes, bet ir gilų filosofinį kontekstą. Filosofinis turinys, tūnantis kiekviename šio dizaino objekte, įžvelgiamas kaip individualus intelektualumas sąlygojantis kolektyvinį inovatyvumą. Dekonstruktyvistai kūrybos pradžioje rėmėsi dekonstrukcijos teorija, tačiau vėliau pradėjo taikyti

individualius dekonstravimo metodus. Dekonstrukcijos teorija yra pirmasis dekonstruktyvistas vienijantis veiksnys, antrasis veiksnys – kūrybos įrankių stygius. Parametrizmas išsprendė šią problemą ir sąlygojo skirtingų individualių dekonstruktyvistinių stilių susijungimą, o dekonstruktyvi kūryba, išreikšta parametrizmo įrankiu, įgavo bendras geometrines formas ir tuo pačiu bendras teorines reikšmes.

4) Kurianti dekonstrukcija sąlygojanti naujas socialines reikšmes inovatyviai veikia visuomenines socialines kolektyvines reikšmes. Vykstant dekonstrukcijos atmetimo reakcijai visuomenėje susiformuoja ne tik pasipriešinimo ideologija, bet tuo pačiu metu sukuriamos ir inovatyvios abejonės. Griaunančios dekonstrukcijos principas, dekonstruojant vaizdus, istorijas ir objektus naudojamas kuriant šiuolaikinį dizainą. Sugriaunamos anksčiau sukurtos visuomeninės estetinės taisyklės, jos reformuluojamos ir iš naujo pateikiamos. Išardant ir perkonstruojant egzistuojančius, istoriškai susiklosčiusius, objektus dekonstruojamos ir jų visuomeninės kolektyvinės reikšmės, todėl griaunančios dekonstrukcijos principas daugiausiai naudojamas socialiniuose projektuose ir meno kūriniuose. Šie meno kūriniai, dekonstruodami istorinį pėdsaką išreiškia susiklosčiusias socialines problemas. Dekonstruotas objektas turi netiesioginį ryšį su kiekvienu visuomenės nariu, nes ši dekonstrukcijos forma kalba apie visiems bendros pastovios aplinkos nepastovumą ir sąlygoja jos intelektualią ir tuo pačiu fizinę kaitą.

Visuomenės diskursas. Disertacijoje suformuotas visuomenės arba socialinis diskursas pristatomas remiantis autoriaus profesine patirtimi, anketinio tyrimo ir visuomenės stebėjimo duomenų analize. Galima išskirti tokias bendriausias socialinio lauko ir dekonstruktyvistinio dizaino santykiavimui būdingas ypatybes:

1) Dekonstravimu pasiekiamas stiprus sociokultūrinės aplinkos inovatyvumas – sugriaunant nusistovėjusius fizinės realybės vaizdus pakeičiamos įsisenėjusios visuomeninės nuostatos. Visuomenė nenoriai priima inovatyvius pasikeitimus, naujovės yra susijusios su egzistencine dekonstrukcija, todėl naujos idėjos vertinamos skeptiškai, o inovatyvi kūryba suprantama ir įsisavinama palaipsniui. Dekonstravimo pagalba sukuriamas ne tik aplinką tausojantis architektūrinis

produktas, bet ir išsaugomos socialinės kolektyvinės vietos reikšmės, urbanizuotos aplinkos tapatumas, kuriamas vietos išskirtinumas, stiprinamas ir nuolat palaikomas socialinės aplinkos istorinis identitetas. Sociokultūrinio požiūriu svarbūs architektūros kokybę nulemiantys procesai, tokie kaip estetikos įvaizdžio ir bendruomeniškumo jausmo bei vietos identiteto kūrimas yra lengviau pasiekiami dekonstruojant esamą urbanistinę struktūrą.

2) Norint suvokti istorinių miesto erdvių prasmę ir problematiką reikia jas dekonstruoti, pakeičiant individo bei visuomenės sąmonėje nusistovėjusias miesto viešųjų erdvių prasmes. Dekonstruotos miesto erdvės, kaip atsinaujinę kultūros objektai, turi didelę reikšmę socialiniam bei kultūriniam miesto, kaip socialinės terpės tobulėjimui, todėl savaime suprantama, kad seniai susiformavę miesto kultūros objektai negali likti nepakitę ir toliau būti socialiai populiarūs. Siekiant išsaugoti istorinius miesto objektus reikia juos dekonstruoti pritaikant šiuolaikiniams miestiečių poreikiams, nepamirštant palikti susiklosčiusias pagrindines socialines kultūros objekto reikšmes. Miesto kultūros objektas turi kolektyvines-bendras ir asmenines – visuomenines reikšmes, kurias pakeisti sudėtinga, nes nuo jų priklauso kultūros objekto prasmė. Prarandant kultūros objekto reikšmes, sunaikinamas ir pats kultūros objektas.

3) Dekonstruktivistinis dizainas, sukurtas taikant kuriančios dekonstrukcijos principus inovatyviai veikia kultūrinį lauką, o griauinančios dekonstrukcijos – socialinį lauką. Dizainerių (menininkų) sukurti dekonstruktyvūs dizaino objektai dėl savo ideologinio sudėtingumo visuomenėje dalinai suvokiami, todėl stipriau veikia tą pačią terpę, kurioje buvo sukurti. Dekonstruktivistinis dizainas, kuriamas pagal griauinančios dekonstrukcijos principus inovatyviai veikia socialinį lauką. Iš skirtingų elementų sukurtos dizaino objektų funkcijos, formos ir reikšmės transformacijos visuomenėje yra nesudėtingai suvokiamos ir įsisavinamos, todėl daro įtaką didžiajai visuomenės daliai. Inovatyvumo kelias gali būti suvokiamas kaip uždaras ratas, kurio pradžia – dekonstruktyvi aplinka. Dekonstruktynių aplinką savaip atvaizduoja menas, kurio kūrybą inovatyviai išreiškia dizaineriai ir projektuotojai. Jų sukurti dizaino objektai daro įtaką sociumui, kuris savo ruožtu kuria naują dekonstruktyvią aplinką.

4) Dekonstruktivistinis dizainas visuomenėje sukuria prieštaravimus, ginčus ir nesutarimus, bet ne kompromisus, siekia atskleisti aktualią problematiką per kontrastus ir abejones, nurodo netikėtus ir dar netaikytus problemos sprendimo būdus. Dekonstruktivi metodika veikia kaip būdas, padedantis globaliai viešinti ir spręsti sudėtingas, svarstomas, dažnai tiesiog neturinčias teisingo atsakymo problemas. Dekonstruktijos pagalba akcentuojamas vizualikos emocionalumas, kuris padeda identifikuoti regimąją informaciją, susieti ją su tam tikru socialiniu kontekstu. Dekonstruktivistinio dizaino artefaktai generuoja platesnį reikšmių lauką, todėl visuomenė skirtingai supranta abstrakčias formas ir vaizdus, to pasekoje sukuriama skirtingos socialinės problematikos interpretacijos.

5) Dekonstruktivistinis dizainas laikomas vienu iš pagrindinių inovatyvios aplinkos konstravimo elementų, kuriančių tiesioginį ryšį su visuomene. Visuomenė, žvelgiant iš asmeninės pozicijos, dizainą suvokia kaip saviraiškos ir individualumo priemonę, padedančią išsiskirti iš kitų visuomenės narių. Dekonstruktivizmas, savo sudėtingumu sąlygoja šį individualumą ir išskirtinumą. Didžioji visuomenės dalis dizainą suvokia kaip inovacijų šaltinį ir technologizacijos proceso sudedamąją dalį. Dizaino pavyzdžiai juos skatina domėtis naujovėmis, keičia požiūrį į supančią aplinką, nuolat stebina, priverčia susimąstyti apie naujas technologines daiktų tobulinimo galimybes. Visuomenėje dekonstruktivistinis dizainas, kaip vienas iš visuomenės inovatyvumo aspektų, vertinamas teigiamai.

Autoriaus diskursas. Disertacijoje praktinis diskursas remiasi autoriaus meniniu tyrimu ir empirinėmis įžvalgomis, susijusiomis su (at)vaizdo dekonstravimo metodika fotografijoje, grafiniame ir pramoniniame dizaine, taip pat šiuolaikinio meno praktikose. Žvelgiant į šiuos meno laukus per praktinį santykį išskiriamos šios ypatybės:

1) Taikant fotografijos dekonstravimo metodus nesudėtingai pasiekiamas sociokultūrinės aplinkos dėmesys ir inovatyvumas, tokiu būdu dekonstruktivistinis dizainas keičia visuomeninį tikrovės suvokimą. Ne visada dekonstruojant pasiekama žiūrovo interpretacinė įvairovė, kartais sukurta interpretacijų begalybė suvokėją gali privesti prie paprastesnio iracionalaus vaizdo

suvokimo. Tačiau tai neišvengiama sąlyga, būtina naujai sukurtų vaizdų perskaitymui ir tuo pačiu iššūkis ne tik suvokėjui, bet ir pačiam kūrėjui, siekiant suprasti visų naujai sukurtų vaizdo interpretacijų visumą. Dekonstrukcinė prieiga sustiprina emocinę vaizdo žinutę, kurią lengviau priima ir supranta šiandieninis vartotojas, nes vizuali komunikacija kuriama iš visuomenei nusibodusio informacinio lauko.

2) Dekonstruktivistinis dizainas išsiskiria savo kūrybiškumu, emocionalumu, eksperimentiškumu ir procesualumu. Dekonstruktivistinio dizaino emocionalumas ir kūrybinė ekspresija veikia socialinį lauką, tačiau tai paviršutinis emocinis ryšys, kurio pakanka laikinai paveikti visuomeninį atvirumą, individo toleranciją bei kūrybišką saviraišką. Kultūros laukas, priešingai nei socialinis, kuris dekonstrukciją tik stebi ir įsisavina, emocionalumą realizuoja savo kūryboje – kūrybinis sektorius. Eksperimentiškumas pasireiškia taikant dekonstrukcijos metodą, valingai arba nesąmoningai traktuojant atsitiktinius vaizdus, priešingas formas, skirtingas reikšmes. Rezultatas nenuspėjamas ir nevaldomas kaip pats dizaino kūrimo procesas. Viena dekonstruktivistinio dizaino dalis – objektai, kuriami su tikslu, vedami poreikio arba yra susiję su socialine problematika. Kita dalis – smalsumu pagrįsta meninė ekspresija. Pastaroji dalis kūrybiškai veikia savo aplinką – kūrybinį sektorių, kuris daugiau susijęs su pramoniniu dizainu ir realizacija. Procesualumas inovatyvumo prasme svarbesnis nei galutinis produktas. Siekiant realizuoti sudėtingus objektus iš pradžių išrandami nauji įrankiai ir priemonės, todėl kuriant objektą dekonstruojamas ir procesas. Dekonstrukcijos realizacija sąlygoja dizaino įrankių tobulėjimą, praplečia galimybes, iš naujo išrandamas procesualumas, sukuriamas unikalūs ir inovatyvūs produktas.

3) Dalyvio (at)vaizdo nepakanka sufokusuoti ir tinkama linkme nukreipti žiūrovo dėmesį, todėl fotomontažuose siekiant išsaugoti daugiaprasmiškumą svarbiausia konteksto realizacija. Kuriant sudėtingas, netiesiogines paraleles tarp miesto kasdienybės objektų ir tyrimo erdvių užmaskuojamas socialinis pranešimas. Iš vienos pusės, tarpusavyje jungiant tokius reiškinius kaip erdvė – laikas, objektas – procesas, procesas – laikas, procesas – problema, objektas – socialinė reikšmė, konstruojamas (at)vaizdo daugiaprasmiškumas ir interpretacinė aibė. Iš kitos pusės, prarandamas kontekstas, žiūrovo nepasiekia pagrindinis pranešimas, susijęs su eskaluojama socialine problema. Kaip nuoroda į pristatomą problemą naudojamas

dalyvio (at)vaizdas, tačiau žiūrovui sunku suvokti kuriam erdvėlaikiui jis priklauso ir ką jis reprezentuoja. Dalyvis palaiko ryšį su žiūrovu, bet yra tik tarpinis – jungiantis elementas tarp dviejų kontekstų.

4) Kuriančios dekonstrukcijos taikymas (at)vaizdo konstrukcijoje sąlygoja perskaitomumo ir suvokimo problematiką. Kuriant tiesioginę, vizualiai elementarią griaunančią dekonstrukciją miesto struktūros objektai tarpusavyje jungiami į fantastinius ir neįtikėtinus darinius, todėl dekonstrukcija nesunkiai identifikuojama. Šios (at)vaizdo deformacijos suprantamos konteksto nepažįstančiam žiūrovui, nepriklausomai nuo jo amžiaus, išsilavinimo, tautybės. Taikant kuriančios dekonstrukcijos principą – vaizdams ir objektams juose, priskiriamos naujos sąvokos, intelektualios kolektyvinės reikšmės arba socialinė problematika. Tai netiesioginė dekonstrukcija, kai perkeliant nedidelį objektą arba nežymiai pakeičiant objekto struktūros dalį sukuriamos naujos vietos, objekto sociokultūrinės prasmės. Šias (at)vaizdo dekonstrukcijas gali perskaityti tik kontekstą žinantis žiūrovas.